

me nužno je da je kretanje bilo ili nasilno ili u skladu s naravljju. Ako su se kretali <elementi> u skladu s naravljju, nužno je da je postojao svijet.«

U *Timeju* je Platon napisao ove riječi: »Bog, naime, htijući da budu uistinu sva dobra, a nijedno zlo, koliko je mogao, tako uistinu uzimajući koliko bijaše vidljivo, ne ono što miruje, nego što je nemarno i bez reda pokrenuto, doveo je iz nereda u red – misleći da je to od onog na svaki način bolje.« Doista u tim riječima nema spomena elemenata; netočno je dakle pobijanje jer je usmjereno na ono što Platon nije rekao; naime, veoma se razlikuje ono cijelo, koje je vidljivo, od elemenata; ono zbrkano mogao je biti kaos, mogla je biti vatra, voda, zemlja, sve nerazlučeno zbrkano; to je prvo netočno, drugo zatim, nije nužno da je kretanje toga vidljivog bilo ili nasilno ili naravno. Naime, budući da dotada nije bio uspostavljen svijet, nije bilo nikakve naravi i stoga ništa nije bivalo u skladu s naravljju, pa stoga niti njoj suprotno, nasilno.

Ruši se, dakle, i to i ono što iz te podjele slijedi, pa također i ono: »Na to bi uistinu netko mogao pitati«: da li bi bilo moguće ili nemoguće, budući da se kreće neuređeno, da se međusobno miješa tako da bi odatle <nešto> nastalo, kakvo vidimo da nastaje u skladu s naravljju;⁹ uzaludno je, naime, i to pitanje i to zafrkavanje. Ništa takvog Platon nije uspostavio iz tog kretanja ili poslije tog kretanja, nego je sve bilo rođeno od stvoritelja i razlučeno.

Neumjesno je i ono što dodaje, da ono neuređeno nije ništa drugo do mimo naravi. Nikakva doista do tada, kako smo rekli, narav nije postojala i stoga ništa nije bivalo mimo naravi. Ono kontrarno postoji, naime, zajedno, kad jedno postoji, postoji i

⁹ Od: *Da li bi ... do ... u skladu s naravljju* – također je približni citat. Usp. ARIST. Cael. 300b.26 – 28 πότερον οὐχ οἷόν τ' ἦν κινούμενα ἀτάκτως καὶ μίγνυσθαι τοιαύτας μίξεις ἔνια, ἐξ ὧν συνίσταται τὰ κατὰ φύσιν συνιστάμενα σώματα,